

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
Бр. 260/1
12. 02 2019. год

СРПСКО АРХЕОЛОШКО ДРУШТВО
Бр. 51/2019
11. ФЕБРУАР 2019 год
БЕОГРАД

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО КУЛТУРЕ И ИНФОРМИСАЊА
министар
г-дин Владан Вукосављевић
помоћник министра
г-ђа Данијела Ванушић
Влајковићева 3
11000 Београд

НАРОДНИ МУЗЕЈ
Бр. 122/2
11. 02. 2019.
БЕОГРАД

РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД
ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ
12. 02. 2019.

Република Србија
АРХЕОЛОШКИ ИНСТИТУТ
Бр. 24/108
12. 2. 2019. год
БЕОГРАД

Предмет: Археолошко наслеђе и доношење Закона о култури и Закона о непокретним културним добрима

УПРАВА ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ
РЕПУБЛИЧКИХ ОРГАНА
ПИСАРНИЦА - 34

ПРИМЉЕНО: 12-02-2019

Поштовани,

Орган	Орг. јед.	Број	Прилог	Вредн.

обраћамо Вам се поводом израде предлога измена Закона о култури и предлога Закона о непокретним културним добрима, за које имамо информације да су у току.

Област археологије и заштите археолошког наслеђа се у постојећем Закону о културним добрима третира на више места, али са пуно недостатака и недоречености, те на начин који не одговара савременој ситуацији.

Чињеница да ће у будућности бити донети посебни закони о непокретним и покретним културним добрима ствара бојазан да област археологије неће бити третирана, односно заштићена на ваљан начин.

Најбитнију ствар у археологији, као струци и науци, представља контекст, који чине сви покретни и непокретни налази заједно, у затеченом положају и затеченим међусобним односима.

Археологија целовито проучава и покретна и непокретна културна добра, чијим проучавањем и тумачењем реконструише и трећу категорију културног наслеђа – нематеријално наслеђе (организацију живота, обрасце привређивања, веровања итд). Поред покретних и непокретних налаза који се карактеришу као културна добра или добра која уживају претходну заштиту, јединствени археолошки контекст чине и друге категорије налаза – људски остаци, археоботанички, зооархеолошки налази, узорци сировина и тла и друго. Све те категорије нису до сада препознаване у Закону о културним добрима, који је једини и третирао област археологије.

Већ дуже времена присутна намера доношења одвојених закона о непокретним културним добрима и музејима, изазива бојазан да ће се десити следеће:

- у оквиру Закона о музејима (покретна културна добра) биће третирана покретна културна добра, а међу њима и археолошки артефакти, на исти начин, без обзира што њих прати потпуно другачији сет података.

- у оквиру Закона о непокретним културним добрима третираће се такође само један сегмент археолошког наслеђа, не узимајући у обзир комплексност процеса археолошких истраживања, односно све сегменте који чине јединствен контекст у археологији.

Један од разлога за постојећу бојазан произилази и из чињенице да, према информацијама којима располажемо, у радном телу за израду Закона о непокретним културним добрима нема археолога из музеја, института и факултета. Све наведене институције баве се и археолошким истраживањима (како на терену, тако и у каснијем процесу истраживања, обраде и презентације), а треба имати на уму и да је број стално запослених археолога по врстама институција у Србији: 24 у заводима, 98 у музејима и 91 у научним институцијама (институти и факултети).

Будући да је процес археолошких истраживања, од откривања локалитета до крајње интерпретације (укључујући све сегменте рада и његовог документовања) веома специфичан, дуг и комплексан, тражимо следеће:

- У *Закону о култури* и двојити археологију као посебно подручје у култури
- У *Закону о непокретним културним добрима* и *Закону о музејима (покретним културним добрима)* предвидети да ће област археологије (са свим процедурама између институција заштите и покретних и непокретних културних добара, као и научних институција, затим правилницима, обрасцима и др) бити додатно регулисана посебним подзаконским актима
- Уколико то није могуће, неопходно је већ у законима о непокретним и покретним културним добрима (у оба) предвидети доношење свих неопходних правилника, процедура и образаца везаних за археологију, у складу са савременим тенденцијама у археологији, што до сада није било решено на задовољавајући начин. У том случају се најпре мора обавити ваљана анализа стања прописа који регулишу област археологије, уз укључивање у рад представника Републичког завода за заштиту споменика културе, Народног музеја у Београду, Археолошког института, Одељења за археологију Филозофског факултета у Београду и Српског археолошког друштва.

За крај, подсећамо да процес рада у археологији није и не може бити покривен само општим Законом о непокретним културним добрима или Законом о музејима (покретним културним добрима). Процес рада у археологији по комплексности и количини информација које ствара не заостаје за процесима рада музеја, завода, архива или библиотека, а рад свих тих институција биће регулисан посебним законима.

Будући да је, услед неодговорајућих законских оквира, тај део културне баштине можда и најугроженији, сматрамо да би Министарство све наведено морало да узме у обзир како би комплексно питање заштите археолошког наслеђа благовремено преусмерило у правцу који ће водити свеобухватном и одрживом решењу

За сва додатна појашњења и помоћ у анализи и изради прописа који ће регулисати област заштите археолошког наслеђа стојимо Вам на располагању.

У Београду, 11. фебруара 2019. године

Народни музеј у Београду
в.д. директора

Bojana Boric

мр Бојана Борић Брешковић

Археолошки институт
директор

Miomir Korac

др Миомир Кораћ

Одељење за археологију, Филозофски
факултет у Београду
управник

Dusan Mihailovic

др Душан Михаиловић

Републички завод за заштиту
споменика културе
директор

Mirjana Andric

Мирјана Андрић

Српско археолошко друштво
репрезентативно удружење у култури
председник

Adam N. Cernobrija

др Адам Н Црнобрња